

gjerrighet og oppdagelsesglede. Teksten i boken er dessverre ikke av samme kaliber som bildene. Stoffet er tradisjonelt som i en gammel lærebok, og ofte i utakt med oppdatert kunnskap. Stilen er tidvis idylliserende og pludrende, og muntlig. Teksten til et nydelig bilde av et foster i 16. uke: «Fosteret hviler trygt i sitt rosa univers med det gule legemet som en fullmåne over hodet.» De som husker sin embryologi vil vite at det man ser over fosterets hode er eggsekken, som på svensk heter gulsäck og som nok har lurt oversetteren. Det gule legemet (corpus luteum) er i ovariet, og forhåpentligvis utenfor fosterets synsvidde.

Verken oversettelsen eller den norske bearbeidningen er fullgod. De stadige henvisningene til svensk praksis er helt unødvendig, for eksempel står det om tang: «Selv i Sverige føler enkelte fødselsleger seg tryggere med dette instrumentet.»

Man blir selvfølgelig forført av bildene. For eksempel er det et vakkert bilde av et blått spermium som nærmer seg en kjempestor gul eggcelle, som et månefartøy under landing. Men vanligvis er spermier ikke blå og aborterte fostre er blodige. Intrauterint er barn cyanotiske, den idyllisk-rosa hudfargen som de har på bildene får de først etter at de har pustet inn luft.

Innvendingene er for småtterier å regne. Dette er en klassisk samling unike bilder. Den kan brukes som bildebok eller kunstbok. Her kan man bla og nyte bilder, og på hver eneste side falle i staver over naturens mysterier.

Bjørn Backe

Institutt for laboratoriefag, barne- og kvinnesykdommer
Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet

Hvordan skrive en artikkel

George M. Hall, red

How to write a paper

176 s. London: BMJ Books, 2003. Pris GBP 17
ISBN 0-7279-1728-5

Første utgave av denne boken kom i 1994, og nå foreligger tredje utgave. Boken var egentlig myntet på forfattere som ikke har engelsk som førstespråk, men salget i Storbritannia har vist at den dekker flere behov.

Å skrive en vitenskapelig artikkel innebærer at man må forholde seg til en rekke regler. Det er for å lette manøvreringen at denne og liknende bøker er skrevet (1).

Boken er tradisjonelt oppbygd. Først gjennomgås strukturen i en vitenskapelig artikkel (introduksjon, materiale og metode, resultater, diskusjon og referanser). Så omtales ulike sjangre (leserbrev, kasuistikk, oversiktsartikkel osv.). I tillegg kommer nyttige kapitler om hva de ulike personene i publiseringprosessen gjør, om etikk og elektronisk publisering.

20 bidragsytere, hvorav 17 fra Storbritannia, har skrevet 19 gode kapitler. Særlig vil

jeg fremheve «Who should be an author» av Richard Horton, redaktøren i *The Lancet*. Han refererer studier som viser at en firedel av «forfattere» ikke fylte kriteriene for medforfatterskap, og at en tredel av postdoktorstipendiater i USA oppgav at de gjerne ville føre opp et navn på forfatterlisten dersom det gjorde at artikkelen lettere ville bli publisert. Dette får Horton til å konkludere med at forfatterskapskriteriene er lite verdt, og siden så mange bløffer, er det fritt frem for andre også. En nedslående beskrivelse. Men, skriver Horton, det er én regel man skal huske, og det er å bestemme forfatterrekkefølgen før man går i gang med studien. De fleste konflikter om medforfatterskap oppstår etter at arbeidet er gjort og artikkelen skal skrives. Primærforebygging er alltid best.

Etter min mening bør bøker som dette ha en relativt utførlig beskrivelse av hvordan figurer og tabeller skal lages. Her er denne boken for snau. Det er også pussig at mens det står mye om hvordan man finner relevant litteratur i baser som Pubmed og Embase, er det ingen omtale av siteringsdatabaser. Man kan finne mye av den litteraturen man trenger ved å sjekke hvem som har sitert sentrale arbeider. Det vil også gi en lærerik innføring i, eller påminnelse om, at studier skremmende ofte siteres feilaktig.

Erland Hem

Tidsskriftet

Litteratur

1. Hem E. Alt er lett når man kan det. Tidsskr Nor Lægeforen 2003; 123: 1389.

Den kjønnede helse

Ulla-Britt Lilleaas, Dag Gunnar Ellingsen

Kvinnekroppens kår

183 s, tab, ill. Oslo: Fagbokforlaget, 2003.
Pris NOK 289
ISBN 82-7674-609-8

Boken henvender seg til alle, både helsearbeidere og andre som ønsker å bidra til å bedre kvinners helse i et bredt perspektiv. Utgangspunktet er å vise hvordan kvinners helse og helseproblemer kan forstås i lys av kvinners levekår.

Fremstillingen bygger på tall fra offentlig statistikk og fra førsteforfatterens kvalitative intervjuundersøkelser av kvinner i ulike livssituasjoner. Siktemålet er kvinners kroniske plager med vekt på belastningslidelser.

I bokens første del presenteres tall som viser hvordan kvinners helse er i dag og hvordan kvinners levekår drastisk har endret seg den siste tiden. Temaer som blir tatt opp er: Kvinner lever lenger enn menn, men opplever flere år med problematisk helse. Kvinner er oftere innlagt i sykehus og

trenger oftere hjelp enn menn. Kvinner har et høyere forbruk av legemidler og er oftere hos legen. Sunne og usunne vaner hos begge kjønn blir diskutert. Kvinners forhold til utdanning, arbeidsliv og samlivsforhold blir drøftet i lys av mulig innvirkning på helse. Utdanningsnivået har økt og likeledes mulighet for hjelp til omsorg av små barn.

Den tallmessige gjennomgangen munner ut i en beskrivelse av hovedinnretningen av de kvalitative intervjuene. På bakgrunn av kvinners økte deltakelse i arbeidslivet uten tilsvarende avlastning i hjemmearbeidet, er konklusjonen at både betalt og ubetalt arbeid må ses under ett når man relaterer belastning til kvinners helse. Kvinner kommer ofte i en tidsklemme – det er forfatterens beskrivelse av utgangspunktet for de kvalitative studiene.

Gjennom dybdeintervju av 71 kvinner i svært forskjellige livssituasjoner utvikler forfatterne kategorier av kvinner som de betegner: «de gammeldagse pikene», «foregangskvinnene» og «de moderne kvinnene» og gjennomgår de enkelte gruppers særtrekk i forhold til arbeid og helse. Via lange sitater får leserne et innblikk i ulike kvinners liv i forhold til belastning og helse. Det er særlig de ulike forventninger til likestilling som preger historiene. Selv hos likestillingsgenerasjonen uttrykkes diskrepans mellom forventninger og realiteter. En av de «moderne kvinnene» sier: «Selv om jeg har lik utdanning som gutta, får jeg ikke de samme oppgavene» (s. 79).

Etter den sosiale analysen følger en mer teoretisk gjennomgang av intervjuene av de moderne kvinnene. Det sentrale spørsmålet er hvordan forestillingen og opplevelsen av kroppen skrives inn i historiene. Forfatteren utvikler begrepet kroppslig beredskap som en forklaring på forholdet mellom livssituasjon og belastningslidelser. Dette tolkes også inn i et makt-dominans-perspektiv, og forfatterne støtter seg til teoretikere som sier at kjønnspektret investeres i kroppen ved at kvinner og menn er bundet sammen gjennom spesifikke produksjons- og reproduksjonsprosesser i livet. Det er mennene som tar ut gevinsten, ikke primært gjennom kvinners arbeidskraft, men gjennom kjærlighet og livskraft som kjærligheten genererer. I dette perspektivet forstås kvinnenes belastningslidelser som uttrykk for brytningen mellom kvinnenes egne livsprosjekter og den mannlige dominans.

Boken gir et innsiktsfullt bidrag til forståelsen av kvinners ulike plager ut ifra et kjønnets samfunnsvitenskapelig ståsted. Heri ligger også begrensningene i utbytte for leger som leter etter råd i konsultasjonen. Her er det andre bøker som kan være mer relevante.

Berit Schei

Institutt for samfunnsmedisin
Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet